

**ŠILUTĖS LOPŠELIO-DARŽELIO „RAUDONKEPURAITĖ“
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šilutės lopšelio-darželio „Raudonkepuraite“ (toliau – Lopšelio-darželio) Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“; Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

2. Tvarkos aprašo paskirtis Lopšelyje-darželyje užtikrinti sveiką ir saugią aplinką, užkertančią kelią smurto bei prievartos apraiškoms.

3. Lopšelio-darželio Tvarkos aprašas patvirtina smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarką įstaigoje, papildo Lopšelio-darželio vidaus veiklos ir kitus dokumentus, padedančius užtikrinti tinkamą smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos įgyvendinimą lopšelyje-darželyje.

4. Lopšelio-darželio Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai, t. y. kiekvienas įstaigos administracijos darbuotojas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, tėvai (globėjai, rūpintojai) pastebėję ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo smurtaujančiųjų, besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. Smurtas – tai fizinės ar emocinės kančios, sužalojimas, panaudojant jėgą, turint tikslą ką nors fiziškai ar psichologiškai paveikti; smurtas - tai prievartinis asmens laisvės suvaržymas, stipriai įtakojančiantis normalią egzistenciją, smurto atveju yra tam tikras pavojus gyvybei – nuo nežymaus iki labai akivaizdaus;

5.2. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės

tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui:

5.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turinė žala ir kt.;

5.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas, apkalbos ir kt.;

5.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.3. Patyčias patiriantis vaikas – vaikas, iš kurio yra tyčiojamas.

5.4. Besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

5.5. Patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

5.6. Smurto ar patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

5.7. Smurto ar patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų smurto ar patyčių atveju, visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

5.8. Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto, patyčių situacijos Lopšelyje-darželyje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šių reiškinių geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimui.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

6. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Lopšelio-darželio direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių pedagogai, o jos vykdyme dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

7. Lopšelio-darželio direktorius yra atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, Vaiko gerovės komisijos nariai atsakingi už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio Lopšelio-darželio prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą Lopšelio-darželio bendruomenei ir vykdymą.

8. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisijos nariai, kurie:

8.1. surenka duomenis iš grupių dėl įstaigoje fiksuotų pranešimų apie smurtą, patyčias ir atlieka jų analizę;

8.2. remiantis pranešimų apie smurtą, patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių

8.3. prevencijos ir intervencijos priemonių planą, kuris yra integrali Vaiko gerovės komisijos kasmetinio veiklos plano dalis;

8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

8.5. teikia siūlymus Lopšelio-darželio direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo įstaigoje, dėl darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ir intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.6. teikia siūlymus Lopšelio-darželio direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

8.7. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

9. Grupių pedagogai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

10. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos darbuotojas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas, reaguodamas:

10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar/ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar lopšelio-darželio darbuotojus ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

10.3. informuoja grupės pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ir/ar patyčias, kartu pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias formą (Priedas Nr. 1).

11. Grupės pedagogas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ir/ar patyčias:

11.1. skubiai aiškinasi situaciją, nustato, ar tai smurto ir patyčių atvejis;

11.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ir/ar patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbyje;

11.3. jei smurtas ar/ir patyčioms kartojasi, o taikytos priemonės neveiksmingos, grupės pedagogas kreipiasi į Lopšelio-darželio Vaiko gerovės komisiją;

11.4. vykdo tolesnę smurto ir patyčių situacijos stebėseną;

11.5. esant sudėtingesnei situacijai, iš karto informuoja Lopšelio-darželio direktorių ir Vaiko gerovės komisiją.

12. Gavus informaciją apie patyčias ar/ir smurtą Vaiko gerovės komisija:

12.1. užpildytą pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias formą registruoja Smurto ir/ar patyčių registracijos žurnale (Priedas Nr. 2);

12.2. bendrauja su smurto ar/ir patyčių situacijos dalyviais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), numato veiksmų planą ir esant poreikiui jį koreguoja;

12.3. informuoja Lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;

12.4. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinus susirinkimus situacijos įvertinimui.

13. Administracijos darbuotojui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui smurtavus ir/ar pasityčiojus iš vaiko, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą/patyčias informuoja direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

15. Visi Lopšelio-darželio darbuotojai su Tvarkos aprašu supažindinami per DVS KONTORĄ, padalinių kuratoriai aptaria su kuruojamais darbuotojais susirinkimo metu.

16. Tėvai (globėjai, rūpintojai) su Tvarkos aprašu supažindinami Lopšelio-darželio internetinėje svetainėje www.raudonkepuraite.lt.

17. Lopšelio-darželio reagavimo į smurtą ir/ar patyčias bei pagalbos joms įvykus schema pateikiama Priede Nr.3.

**ŠILUTĖS LOPŠELIO-DARŽELIO „RAUDONKEPURAITĖ“
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR/AR PATYČIAS FORMA**

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam praneša apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios:	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas?	

Duomenys apie smurto/patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio smurtą/patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris smurtavo/tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio smurtą/patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Kitų (suaugusiųjų) <u>stebėjusių smurtą/patyčias</u> vardas, pavardė, pareigos:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

--

Veiksmų po įvykio planas su:

Vaiku, patyrusiu smurtą/patyčias	
Vaiku, kuris smurtavo/tyčiojosi	
Stebėtojais	
Kitais darbuotojais	
Kita (įrašyti)	

Užpildžiusio asmens vardas, pavardė, parašas

Smurto ir patyčių prevencijos
ir intervencijos tvarkos aprašo
Priedas Nr. 2

**ŠILUTĖS LOPŠELIO-DARŽELIO „RAUDONKEPURAITĖ“
SMURTO IR/AR PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS**

Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ar/ir patyčių formos (F, Ž, K, S):	Smurtą ar/ir patyčias patiriantis vaikas	Smurtaujanti ar/ir besityčiojantis vaikas	Pastabos
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7

Smurto ar/ir patyčių formos:

F – fizinės, Ž – žodinės, K – kibernetinės, S – socialinės

Šilutės lopšelio–darželio „Raudonkepuraite“ reagavimo į smurtą ir/ar patyčias bei pagalbos joms įvykus schema

